

Premier Fidżi zapowiedział wsparcie dla ULMWP na łonie MSG

3 kwietnia 2023

Zachodni Papuasi, których ziemie de facto od lat 1960. znajdują się pod kontrolą państwa indonezyjskiego, dążąc do przywrócenia, odebranego im prawa do niepodległości, zwracają się ku wszystkim lokalnym i ponadlokalnym panelom międzynarodowym. W wymiarze lokalnym szczególnie ważnymi na tym etapie pozostają dwa spośród nich. Pierwsze to Forum Wysp Pacyfiku (PIF), przy którym afiliowane są wszystkie państwa polinezyjskie, melanezyjskie i mikronezyjskie. Drugim jest Melanesian Spearhead Group (MSG) – międzyrządowa grupa państw Melanezji, do której kulturowo i etniczne przynależy Papua Zachodnia.

Począwszy od swojego powstania, Zjednoczony Ruch Wyzwolenia Papui Zachodniej (ULMWP), jako organizacja parasolowa, reprezentująca różne środowiska niepodległościowe, społeczne i kulturowe w Papui Zachodniej, dąży do uzyskania pełnego członkostwa w Melanesian Spearhead Group (MSG). Pełna akcesja do MSG, oprócz swojego wymiaru kulturowego i gospodarczego, ma istotny kontekst polityczny. Jakkolwiek nie będzie oznaczała jeszcze pełnego uznania prawa do niepodległości Papui Zachodniej ze strony Papui-Nowej Gwinei (PNG), Fidżi, Wysp Salomona, Vanuatu czy Frontu Narodowego i Socjalistycznego Wyzwolenia Kanaków z Nowej Kaledonii (FLNKS) – członków MSG – to pełna akcesja będzie stanowiła zaproszenie do zasiadania z nimi przy melanezyjskim stole, jak równy z równym. A to istotna zmiana w rozpoznaniu ludu zachodniopapuaskiego, w porównaniu z praktyką ostatnich dziesięcioleci.

W 2016 roku ULMWP uzyskało status obserwatora przy Melanesian Spearhead Group (MSG). Pomimo że wielokrotnie pozytywnie na

wizję nadania statusu pełnego członkostwa dla UMW spoglądało Vanuatu, Wyspy Salomona i FLNKS, to z pewną dozą sceptycyzmu na te rozwiązanie zapatrywały się gabinety rządowe w Papui-Nowej Gwinei i Fidżi. Pełne uznanie ULMWP było dla krajów melanezyjskich problematyczne, ponieważ negatywnie na jakiegokolwiek formy nobilitacji niepodległościowych organizacji papuaskich zapatrywał się wielki sąsiad ze wschodu – Indonezja. Indonezyjska dyplomacja, aby zapobiec jednomyślności melanezyjskiej w tym zakresie, symulowała zarówno obrazę dyplomatyczną, jak i kusiła kraje regionu wizjami pakietów inwestycyjnych i pomocowych. Doszło do tego, że aby złagodzić reakcję Dżakarty na nadanie ULMWP statusu obserwatora, kraje MSG, z inicjatywy ówczesnego premiera Fidżi Franka Bainimaramy, jednocześnie przyjęły Indonezję na łono organizacji na wyższym poziomie – członka stowarzyszonego. Tłumaczono to wybiegiem, iż w granicach całej Indonezji, nie li tylko w samej Papui Zachodniej, leży kilka prowincji zamieszkanymi przez Melanezyjczyków.

Przez kolejne sześć lat status Zjednoczonego Ruchu Wyzwolenia Papui Zachodniej (ULMWP) na łonie MSG nie ulegał zmianie. Zachodni Papuasi, posiadający poparcie społeczeństw obywatelskich wielu krajów Melanezji, nie zrażeni, poszukiwali jednak głębszego uznania, potwierdzającego, że są pełnoprawnymi członkami rodziny melanezyjskiej. Z tą samą misją rozpoczęli rok 2023.

13 lutego 2023 roku delegacja zachodniopapuaska przybyła do Suwy, stolicy Fidżi. W jej skład weszli: Benny Wenda, Tymczasowy Prezydent Papui Zachodniej z ramienia ULMWP; Morris Kaloran, tymczasowy minister spraw zagranicznych Papui Zachodniej oraz Rex Rumakiek, sekretarz ULMWP. Miejskowa gazeta „Fiji Times” i ukazująca się w Papui „Tabloid Jubi” informowały, że delegacja ULMWP spędzi na Fidżi tydzień, by spotkać się ostatecznie z rządem tego kraju i „lobbować na rzecz wsparcia Papui Zachodniej w sprawie pełnego członkostwa w Melanesian Spearhead Group (MSG)”. 18 lutego 2023 roku delegacja ULMWP spotkała się z miejscowymi przedstawicielami kościołów.

Do spodziewanych rozmów między przedstawicielami papuaskimi, a rządem Fidżi doszło 22 lutego 2023 roku w hotelu Sheraton na Wyspie Denarau (w konurbacji Nadi). „Dzisiaj przeprowadziłem owocną dyskusję z delegacją z Papui Zachodniej” – napisał w mediach społecznościowych Stiveni Rabuka, premier Fidżi. W spotkaniu wziął również udział Biman Prasad, wicepremier i minister finansów Fidżi, który stwierdził, że rozmowy przyniosły efekty.

Nawiązując rozmowy z przedstawicielami ULMWP, Stiveni Rabuka stał się pierwszym przywódcą Fidżi od 16 lat, który odbył indywidualne spotkanie z oficjalnymi delegatami

zachodniopapuaskiego ruchu niepodległościowego. Co więcej, Stiveni Rabuka w swoich deklaracjach po rozmowach, poszedł zdecydowanie dalej niż jego poprzednicy „potwierdzając, że jego rząd będzie wspierał działaczy niepodległościowych, którzy chcą zostać pełnoprawnymi członkami MSG”. Zastrzegł jednak, że „będzie należało rozważyć kwestię suwerenności”, sygnalizując prawdopodobnie, że aprobatą dla dołączenia do MSG, nie oznacza jeszcze sprzyjania wszystkim celom ULMWP. Przy wszystkich poczynionych przez niego zastrzeżeniach, należy podkreślić, że deklaracja premiera Fidżi stanowi zasadniczy przełom.

Prezydent Benny Wenda powiedział, że przyjęto go z otwartym sercem i wysłuchano relacji o okrucieństwach i łamaniu praw człowieka. „Melanezja się zmienia” – podkreślił. Niesamowite wrażenie na Tymczasowym Prezydencie Papui Zachodniej zrobił widok Rabuki trzymającego flagę Gwiazdy Porannej, zakazanej w Indonezji. „Mieszkańcy Papui Zachodniej świętują, ponieważ po 16 latach ktoś [z rządu Fidżi] stanął w obronie Papui Zachodniej i trzymał flagę Gwiazdy Porannej z prezydentem ULMWP” – powiedział Benny Wenda, podkreślając, że to wydarzenie „daje nam pewność, że problem jest teraz w rękach Melanezji”.

Stiveni Rabuka rozmawiając o perspektywach stojących przed

ULMWP przypomniał, że FLNKS (partia Kanaków) stała się pełnoprawnym członkiem MSG, zanim Nowa Kaledonia, jako taka, dołączyła do MSG", a teraz ULMWP będzie wspierane przez jego rząd „ponieważ [także] są Melanezyjczykami”.

Zjednoczony Ruch Wyzwolenia Papui Zachodniej (ULMWP) i Papuasi spoglądają teraz ze szczególnymi nadziejami w kierunku ciepłych, lipcowych dni. To wtedy ma dojść do spotkania liderów Melanesian Spearhead Group. Przy tej okazji premier Fidżi z pewnością podniesie kwestię statusu ULMWP w MSG. Simion RW Alua Surabut, sekretarz Rady Papui Zachodniej przy Rządzie Tymczasowym ULMWP, podkreśla, że „Papua Zachodnia ma takie same prawa jak inne kraje melanezyjskie do wspólnego zasiadania na forum MSG”, które jest niczym jak „honai wszystkich Melanezyjczyków”. Toteż w przekonaniu Simiona Alua Surabuta, „Papuasi powrócą do swoich melanezyjskich braci i sióstr poprzez MSG, już nie jako obserwator, ale jako pełnoprawny członek”.

Warto w kontekście spotkania rząd Fidżi – ULMWP, przypomnieć, że w tym samym czasie doszło do spotkania na linii premier Papui-Nowej Gwinei (PNG) – Premier Fidżi, podczas którego przywódcy obu krajów starali się przekonywać opinię publiczną, że ich państwa szanują suwerenność Indonezji. James Marape, premier PNG, podczas konferencji prasowej w Suvie powiedział, że „Papua Zachodnia jest kwestią, która wielokrotnie powracała na marginesie spotkań i zobowiązań Forum Wysp Pacyfiku (PIF). Sympatyzujemy z Melanezyjczykami, ale po drugiej stronie jest jednak więcej Melanezyjczyków niż tylko Papua Zachodnia”. Marape przy tym przekonywał, że otrzymał informację, iż „na suwerennym terytorium Indonezji może żyć ponad 10 milionów Melanezyjczyków”. Kreśląc te zależności, premier PNG zaznaczył, że Papua Zachodnia pozostaje dla niego „nieodłączną częścią Indonezji”, toteż wszelkie kwestie praw człowieka w Papui Zachodniej będą rozpatrywane w kontekście „suwerenności Indonezji”.

„Nie chcemy zaburzać równowagi. W Papui-Nowej Gwinei mamy

obecnie problem z suwerennością. Nie mamy prawa rozmawiać o kwestiach suwerenności innych państw, ponieważ kontrolujemy własne kwestie suwerenności” – zaznaczył. Zgodził się z nim w dużym stopniu Stiveni Rabuka opisując sytuację, w jakiej znajduje się Fidżi: „Mamy społeczność mikronezyjską na Fidżi, mamy [też] społeczność melanezyjską na Fidżi. Ich kraje pochodzenia szanują suwerenność Fidżi [...] Musimy uszanować tam [w Indonezji] kwestię suwerenności, ponieważ jeśli spróbujemy traktować ich jako odrębny naród [Zachodnich Papuasów], to może również wpłynąć na nas”.

Camellia Webb Gannon, koordynatorka projektu poświęconego Papui Zachodniej na Uniwersytecie Wollongong w Australii, komentując te oświadczenia stwierdziła, że spotkanie Benny’ego Wendy z premierem Fidżi nadało Papui Zachodniej nowe znaczenie, chociaż jak przyznaje, należy dostrzec deklarację Rabuki i Marapre dotyczącą poszanowania suwerenności Indonezji. Zestawienie obu rozmów i deklaracji prowadzi do konkluzji, że chociaż kraje członkowskie MSG wciąż nie popierają niepodległości Papui Zachodniej, to jednocześnie przyznają, że doszło tam do naruszeń praw człowieka i są to sprawy, którymi chcieliby się zająć.

Spotkanie Stiveni Rabuki z Bennym Wendą zostało odnotowane przez dyplomację indonezyjską. 28 lutego 2023 roku, rzecznik indonezyjskiego MSZ, Teuku Faizasyah powiedział, że Indonezja wysłała notę dyplomatyczną na Fidżi. „Indonezja wyraziła głębokie rozczarowanie spotkaniem premiera Fidżi z kimś, kto jednostronnie stwierdził, że reprezentuje Papuasów w Indonezji” – poinformował. Rozczarowanie jest tym większe, zauważa Stephen Wright na łamach „Benar News”, jako że w ostatnich latach [rząd Indonezji] starał się neutralizować krytykę ze strony niektórych państw wyspiarskich na Oceanie Spokojnym, oferując im pomoc ekonomiczną i techniczną. „Pomoc Dżakarty jest niewielka w porównaniu z wieloletnimi darczyńcami, takimi jak Australia, ale wciąż znacząca dla gospodarczo zapóźnionych krajów wyspiarskich. Indonezja

niedawno na Fidżi sfinansowała odbudowę dwóch internatów za 1,9 mln dolarów USD, zniszczonych przez cyklon tropikalny” – zauważa S. Wright.

Głos ten wspierają interpretację obserwatorów indonezyjskich. „Ten kontakt między Rabuką a Wendą, może zaszkodzić stosunkom dwustronnym Fidżi-Indonezja, które opierają się na zasadzie wzajemnego poszanowania suwerenności i integralności terytorialnej” – powiedział cytowany na łamach magazynu Tempo, Teuku Rezasyah, wykładowca Uniwersytetu Padjadjaran (4/3/2023). Reza uważa, że choć to spotkanie „krótco trwało” wzmocniło rozgłos Benny’ego Wendy, to jednocześnie „może zdenerwować ludzi z Indonezji, a zwłaszcza wschodniej Indonezji”.

Benny Wenda oświadczenie indonezyjskich władz na temat jego rozmów na Fidżi uznał za „akt groteskowej hipokryzji”. „Rząd Indonezji ze złością protestuje przeciwko decyzji Fidżi o poparciu pełnego członkostwa ULMWP w Melanesian Spearhead Group. Ten sam rząd wielokrotnie deklarował własne poparcie dla walki palestyńskiej [...] Jak może wspierać samostanowienie w jednym przypadku, a w drugim nie? Jaka jest różnica między Papuą Zachodnią a Palestyną?” – zastanawia się przewodniczący ULMWP. „Indonezja ma rację, wspierając walkę palestyńską – pisze dalej Wenda – ale podczas gdy Joko Widodo powiedział, że chce, aby Palestyna została pełnoprawnym członkiem ONZ, sprzeciwia się temu, by Papua Zachodnia została pełnoprawnym członkiem MSG. Nasza kultura, zwyczaje, pochodzenie etniczne i tradycję są melanezyjskie. Przez sześćdziesiąt lat nasze głosy były uciszane, a społeczność międzynarodowa zamykała naszą sprawę pod dywan. Teraz, gdy melanezyjscy przywódcy stają w obronie swoich braci i sióstr z Papui Zachodniej, sieć kłamstw, którą Indonezja opowiada światu o Papui Zachodniej, rozpada się pod ciężarem ich własnej hipokryzji”.

Opracowanie: Damian Żuchowski

Źródła: WolneMedia.net, „Free West Papua Campagin Poland”, „Krew Papuasów”, „Latarnik Papuaski”

Bibliografia

1. Stephen Wright, „Indonesia protests Fiji PM's meeting with Papua independence figure”, <https://www.rfa.org/english/news/pacific/indonesia-fiji-protest-03012023003826.html>
2. Kevin Anthony i Lydia Lewis, „Rabuka backs call for Papua group to fully join MSG”, <https://www.rnz.co.nz/international/pacific-news/484779/rabuka-backs-call-for-papua-group-to-fully-join-msg>
3. „Kenapa PM Fiji Dukung Gerakan Papua Merdeka Benny Wenda?”, <https://www.cnnindonesia.com/internasional/20230303081243-113-920185/kenapa-pm-fiji-dukung-gerakan-papua-merdeka-benny-wenda>
4. Meri Radinibaravi, „West Papua group to meet Rabuka”, <https://www.fijitimes.com/west-papua-group-to-meet-rabuka/>
5. Benny Wenda, „President Wenda: What's the difference between Jokowi's support for Palestine and Rabuka's support for West Papua?”, <https://www.ulmwp.org/president-wenda-whats-the-difference-between-jokowis-support-for-palestine-and-rabukas-support-for-west-papua>
6. „Soal dukungan untuk Papua Barat, Vani: kami bangga sebagai warga Fiji hari ini”, <https://jubi.id/pasifik/2023/soal-dukungan-untuk-papua-barat-vani-kami-bangga-sebagai-warga-fiji-hari-ini/>
7. Mirza Bagaskara, „Pengamat: Pertemuan Benny Wenda-PM Fiji Bisa Merusak Hubungan Bilateral dengan RI”, <https://nasional.tempo.co/read/1698601/pengamat-pertemuan-benny-wenda-pm-fiji-bisa-merusak-hubungan-bilateral-dengan-ri>
8. „PM Fiji Dukung Gerakan Papua Benny Wenda”, <https://www.baperanews.com/pm-fiji-dukung-gerakan-papua-benny-wenda>

9. Agus Kosek, „Pemerintah Indonesia Layangkan Protes Terkait Pertemuan Benny Wenda dan PM Fiji”, <https://portalnawacita.com/pemerintah-indonesia-layangkan-protes-terkait-pertemuan-benny-wenda-dan-pm-fiji/>

10. Elisa Sekenyap, „Fiji dan PNG Menghormati Kedaulatan Indonesia Atas Papua”, <https://suarapapua.com/2023/02/22/fiji-dan-png-menghormati-kedaulatan-indonesia-atas-papua/>

11. „Kenapa Perdana Menteri Fiji Terang-terangan Dukung Gerakan Benny Wenda?”, <https://www.pojoknegeri.com/index.php/kenapa-perdana-menteri-fiji-terang-terangan-dukung-gerakan-benny-wenda>

12. „Indonesia protes pertemuan PM Fiji dengan tokoh kemerdekaan Papua”, <https://jubi.id/nasional-internasional/2023/indonesia-protes-pertemuan-pm-fiji-dengan-tokoh-kemerdekaan-papua/>